

An EU funded project managed by the European Commission Liaison Office to Kosovo

**PROJEKT I ZNKE 2010/235-011
MBËSHTETJE E MËTEJSHME PËR FORCIMIN INSTITUCIONAL
TË ZRRUM EU-WATREG**

**Punëtorja Nr 2 – Komponentet kryesore të projektit
4. HYRJE NË UDHËZIMET RREGULLATORE TË
KONTABILITETIT**

**Nga Mike Begley
Specialist i Kontabilitetit Rregullativ**

18 Nëntor 2010

Përmbledhje

1. Termat e referencës së projektit
2. Brengat kyçe për rregullatorin e ofruesve të shërbimit
3. Kontabiliteti financiar, menaxhues dhe rregullator
4. Çështjet në lidhje me informacionin standard të kontabilitetit
5. Çështjet kryesore të kontabilitetit rregullator
6. Auditimi i të dhënave të kontabilitetit rregullator
7. Drafti ekzistues i ZRRUM i udhëzimeve rregullatore të kontabilitetit
8. Benifitet e URRK për kompanitë e ujit
9. Livrimet e URRK dhe hapat e ardhshëm

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

1. Termat e referencës së projektit

Termat e referimit, 4.2 Aktivitetet specifike, pjesa 2:

Ofron mbështetje për ZRRUM dhe kompanitë e ujit për të zhvilluar procedurat e hollësishme si Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit etj.

Udhëzimet e Kontabilitetit ekzistojnë në draftin i cili është përgatitur përmes projektit të mëparshëm të financuar nga BE. Nga konsulenti pritet që të :

- Ndihmojë personelin e ZRRUM në zbatimin e procedurave të menaxhimit financiar, procedurave dhe udhëzimeve të detajuara të kontabilitetit rregullator;*
- Ofrojë trajnime në punë dhe transferimin e njohurive dhe aftësive në personelin e kompanive të ujit në adoptimin dhe përdorimin e udhëzimeve të aprovuara të kontabilitetit.*

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

2. Brengat kyçe për rregullatorin e ofruesve të shërbimit

Balancimi i objektivave lidhur me:

- **Mbrojtjen e konsumatorëve** nëpërmjet çmimeve të ulëta
  - Nënkupton, sigurimin se *shpenzimet* menaxhohen me efikasitet
- **Aftësia e ofruesve të shërbimeve për të financuar aktivitetet e veta**
  - Lejimi i të ardhurave të mjaftueshme për të mbuluar *shpenzimet*
  - *Norma e kthimit* për të lejuar ngritjen e *financave* për investime
  - *Strukturë kapitale* e përshtatshme për të minimizuar *shpenzimet kapitale*, duke mos rrezikuar gjendjen financiare
- **Objektivat e tjera politike/ligjore/mjedisore**
  - Ka *shpenzime* të ndërlidhura me këto
- *Nga këto çfarë u tha më lartë nënkuptohet se rregullatori kërkon informata në lidhje me shpenzimet dhe asetet e ofruesit të shërbimit gjegjësisht informata të kontabilitetit.*

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

3. Kontabiliteti financiar, menaxhues dhe rregullator

- **Kontabiliteti Financiar / Kontabiliteti i taksave**
  - Ofron informacion për palët e jashtme (veçanërisht për aksionerët dhe investitorët)
  - Përgjithësisht i ofruar në baza vjetore
  - Rregulla nacionale dhe ndërkombëtare që përcaktojnë përmbajtjen, prezantimin, materialitetin etj
  - Përputhje me rregullat e taksave statutores të Kosovës
- **Kontabiliteti Menaxhues/Shpenzimeve**
  - Përdoret nga menaxhmenti në baza interne si mjet për menaxhimin e biznesit
  - Mund të përpilohet në baza mujore, javore ose edhe ditore
  - Përdor një shumëllojshmëri të mjeteve/ teknikave varësisht si shihet e përshtatshme nga menaxhmenti
- **Kontabiliteti Rregullator**
  - I nevojshëm për entitete të jashtme (p.sh. për rregullatorin)
  - Përdoret për vendimet që ndikojnë në kompani (p.sh. nivelet e cmimeve, monitorimin e subvencioneve në mes të kategorive, etj)
  - Nuk ka standarde specifike ndërkombëtare, rregullatori mund të përdor mjete dhe informata të tilla sipas nevojës

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

4. Çështjet në lidhje me informacionin standard të kontabilitetit

- Rregullatorët mund të dëshirojnë të miratojnë **politika të ndryshme nga ato të përdorura në llogaritë statutore**, p.sh. supozime të ndryshme në lidhje me atë që është kapitalizuar dhe cilat jetëgjatësi të asetëve janë të përshtatshme
- Rregullatorët mund të dëshirojnë **të përjashtojnë shpenzime të caktuara** që janë të përfshira në llogaritë statutore për shkak se këto shpenzime konsiderohen të papërshtatshme për konsumatorët
- **Nivelet e materialitetit** për llogaritë statutore shpesh janë më të mëdha se niveli i hollësive që kërkohen nga rregullatorët
- Rregullatorët janë të interesuar për **alokimet e shpenzimeve** të cilat në përgjithësi nuk paraqesin vështirësi në kontabilitetin statutor:
  - Në mes aktivitetëve të ndryshme të rregulluara si p.sh. ujit dhe ujrave të zeza, dhe
  - Në mes të aktivitetëve të rregulluara dhe të pa-rregulluara – të cilat në përgjithësi nuk paraqesin vështirësi në kontabilitetin statutor

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

5. Çështjet kryesore të kontabilitetit rregullator

- **Baza e Aseteve Rregullatore / Vlera Rregullatore e Kapitalit (BAR/VRRK)**
  - Vlera fillestare e VRRK
  - Zhvlerësimi ose kostoja e mirëmbajtjes
  - Asetet e financuara nga donatorët
- **Zhvlerësimi**
  - Rregullatorët mund të supozojnë jetëgjatësi të ndryshme për asetet nga ato që përdoren në Pasqyrat Financiare
  - Rregullatorët mund të shfrytëzojnë metoda të ndryshme për kalkulim
- **Ndarja e aktiviteteve**
  - Ujë/ ujërat e zeza dhe aktivitetet e parregulluara
  - Aktivitetet më në hollësi, si psh. prodhimi i ujit, transporti i ujit, etj.
- **Alokimi i kostos**
  - I atribuar direkt apo në baza të arsyeshme

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

6. Auditimi i të dhënave të kontabilitetit rregullator

- Nevojitet të verifikohet që informacioni është i saktë dhe është përgatitur në pajtueshmëri me URRK. Tre qasje kryesore:
  - Rregullatori mund të bëjë rishikimin e vet të informatave të pranuar
  - Rregullatori mund të udhëzoj auditorët e ofruesve të shërbimit që të bëjnë rishikimin dhe të raportojnë në llogaritë rregullatore
  - Kombinimi i dy qasjeve të mësipërme

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

7. Drafti ekzistues i ZRRUM për Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit

- Drafti fillestar është krijuar në fund të projektit të mëparshëm mbështetës për ZRRUM
- Qëllimi
  - Rivlerësimi i kontabilitetit konvencional për nevoja të rregullatorit
  - Përcaktimi i të hyrave/kostove të aktiviteteve të rregulluara (përjashto aktivitetet jo-thelbësore)
  - Dallimi në mes të mirëmbajtjes kapitale dhe përmirësimit
- Ndarja e aktiviteteve
  - Aktivitetet thelbësore dhe jo-thelbësore
  - Nën-aktivitetet e aktiviteteve thelbësore
- Shpërndarja e kostove në mes të aktiviteteve thelbësore dhe atyre jo-thelbësore
- Vlerësimi aktual i kostos së asetëve

URRK ka nevojë për zhvillim të mëtejshëm që të mbuloj ruajtjen e informatave për transaksionet gjatë një periudhe tarifore tre-vjeçare.

Njëjtë si URRK që shfrytëzohet nga Rregullatori i Energjisë në Kosovë.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

8. Benifitet e URRK për kompanitë e ujit

- **Zvogëlon keqkuptimin e nevojave të rregullatorit**
  - Ka pak të ngjarë të kërkohet ri-dorëzimi
- **Cilësia e dobët e të dhënave për rregullatorin ka të ngjarë të dërgoj në vendime të dobëta rregullatore**, qartësia e kërkesave zvogëlon këtë rrezik
  - është në të mirë të kompanisë dhe rregullatorit nëse rregullatori ka të dhëna të duhura/përshtatshme
- Nëse kompania e di se cilat të dhëna rregullatori do ti kërkojë , ajo do të sigurohet që **sistemet e tyre (kompanisë) janë në gjendje për të përpiluar ato të dhëna.**

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

9. Livrimet e URRK dhe hapat e ardhshëm

- **Livrimi D për rezultatin nr 2:** “Zhvillimi i Politikave Rregullatore të Kontabilitetit dhe Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit deri në K1 2011”
- 50 ditë punë të alokuara për këtë detyrë, 30 në K4 2010 dhe 20 në K1 2011
- Aktivitetet e mbetura kryesore K4 2010
  - Zhvillimi i URRK ku do të përfshihen ekspertitë të tarifave, diskutimet në mes ZRRUM dhe KRU, pas kësaj punëtorie
- Aktivitetet kryesore K1 2011
  - Prezantimi i punëtorisë lidhur me URRK Janar/Shkurt 2011
  - Takime individuale me KRU për të dhënë udhëzime specifike
  - Zhvillimi i procedurave të auditimit
  - Nxjerrja e URRK të përditësuara për konsultime me palët e interesit, Mars 2011
  - Finalizimi i procedurave, Prill 2011.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

